

O CRIMĂ ODIOASĂ

Venind obosiți după o zi de muncă grea sub biciuirea lui Agarici am rămas încremenți când de stâlpu din mijlocul lagărului era legat un OM.

S'a aflat imediat că era vorba de Ion Dumitrache, brigadierul de la mecanici care evadase cu o zi înainte, iesind din santier cu o basculantă și prins în cabina de acar a unui tren de marfă în apropiere de Cernăvodă. Fusese adus și legat într'o zi călduroasă din ajunul sfântului Gheorghe.

Brigăzile erau obligate să treacă prin fața lui și să-l înfiezze. După ce am ajuns la baracă am luat o cană cu apă și m-am dus și i-am dat ca să bea. Am auzit că și Valeriu Basarabeanu care lucra în interior făcuse același lucru.

Gândurile mă frământau, ce este de făcut ?!

Imediat după deșteptare ^{adova zi} am venit la mine Victor Coconeti, care lucra la pietrari, într'o baracă, la marginea lagărului, și m-a luat repede să-l văd pe Dumitrache. Era împușcat la vreo 3 metri de gardul de sârmă ghimpată în spre Valea Neagră. Dar avea picioarele legate cu lanțuri. Inscenarea evadării era evidentă. Ceva mai târziu când s'a văzut greșeala s'a trimis să se acopere cu o rogojină.

Prima veste ce am putut s'o aflăm a fost discretă, de la schimbul de noapte care pregătea cafeaua de dimineață. Văzuse pe Chirion cu brigadierul de la studenți Ion Bogdănescu și cu primul brigadier Ion Madan care l-au târât până la sârmă ghimpată pe Dumitrache. După aceia informațiile s-au completat, nu se știe cum, că după stingere, înainte de miezul nopții Dumitrache a fost deslegat de la stâlpi și dus de cei trei în beciul de cartofi în fața bucătăriei. Acolo se zicea că Madan a luat pistolul de la Chirion și l-a împușcat.

.....
In fața acestei monstruoșități, am hotărât să nu mai accept munca forțată și să sfidez condițiile josnice în care eram ținuti. M-am consultat cu Victor Coconeti și i-am spus hotărârea care însemna și un protest împotriva acestui asasinat.

Ajuns la baracă i-am spus brigadierului că eu nu mai ies la lucru. El a plecat la administrație și la scurt timp am fost chemat la comandantul Zamfirescu. Ofițerul politic nu era de față, se odihnea după "munca de noapte".

Cum m-a văzut comandantul a început să strige la mine, să ies la lucru. I-am spus că nu se mai poate lucra în condițiile prin care nu se urmărește decât distrugerea oamenilor.

-Măi băiete (și ungea glasul cu miere) ascultă-mă și ieși pe santier.

-Nu pot să mai lucrez, a fost răspunsul prompt și hotărât.

-Dar tu nu vezi ce te poate aștepta?! Privește la Dumitrache lângă sârmă... ești tânăr și ar fi păcat să ai aceeași soartă!

-Dacă este vorba de aceeași soartă, o accept acum decât mai târziu.

Din succintul dialog reieșe clar că mi se comunica indirect omorârea lui Dumitrache de către administrație.

Am fost scos afară și a rămas în birou cu Agarici, căruia i-a spus pe un ton special amplificat ca să aud și eu:

-Nu vă mai bateti joc de oameni. Când vedeți că nu mai pot, ajutați-i. Înțelegeți-i dacă sunt bolnavi. Nu-mi mai creați și voi probleme. Iar pe căposul ăsta pune-l să facă și el ce poate. Să a-dune pământul ce cada pe lângă vagoneti, găsește-i ceva... Înțeles.

Ajuns la baracă n'am stat mult și am fost dus la doctor. Firesc te acesta a constatat că stau prost cu inima. Am reafirmat că refuz să mai merg pe șantier.

Brigadierul a dat fuga din nou la administrație după instrucțiuni noi.

S'a întors și m'a dus la carceră înainte ca brigada să iasă pe poartă. Așa se străduiau bietii brigadieri, tot fugind încoace și în colo, ca să construiască Canalul.

Am fost băgat în aceiași carceră în care fusese Dumitrache cu o noapte înainte. De sigur frica mă cam tortura, dar îmi făceam singur curaj gândindu-mă că ei nu pot săvârși o nouă ticăloșie la un interval așa de scurt. Eu nu puteam dormi în asemenea condiții iar prietenii mei de nădejde nu dormeau fiindcă vegheau prin mijloacele lor la situația mea. Fusese alertat schimbul de noapte de la bucătărie și plantonul de la baraca celor din biroul tehnic.

După trei zile mi s'a dat drumul din carceră și timp de aproape o săptămână am fost lăsat în colonie la curățenie.

La începutul lui Mai 1951 a avut loc o nouă reorganizare și am fost mutat în brigada 6-a ce s'a constituit sub conducerea lui Iosif Florescu, contabil la B.N.R. (din lotul lui Golimas care-l făcuse informatorul lui Chirion), având normator pe Sferdeanu (un bănațean informatorul primului brigadier Ion Gujbă (plutonier din Banat fost șef de post de jandarmi).

Pe Florescu îl cunoșteam din Jilava, stătusem cu el la "salonul" opt și acum încerca să-și de importanță, dar avea o brigadă de intelectuali unde nu-i prea mergea. Lăsa impresia că e foarte bine văzut de administrație. Când ne vorbea se învârtea pe călcăie de parcă ar fi dansat și obisnuia să arate cu degetul fix, ca ceva ce nu mai putea fi contrazis.

Printre colegii de brigadă enumăr câțiva: conferențiarul universitar Radu Ștefan de la Cluj, Coșdruc Ienciu (fire poetică fusese ridicat în aceiași noapte cu tatăl Moise Ienciu (Inspector în Ministerul Culturii) și mama lui Dorina Ienciu (profesoară și scriitoare). Ei scăpaseră o soră plecată în străinătate și un frate care era implicat în fuga generalului Nicolae Rădescu și ajunsesse și el în Franța. Printre alții se aflau: avocații Radu Isvoreanu și Dumitru Mitran (ambii din Turnu Severin), Eugen Ciontea (tânăr din jud. Mureș), Grigore Ludu cu vârul lui Sorin Ludu, Victor Gherman (țărăn inteligent din jud. Brașov), Constantin Opris (printre fruntasii național tărăniști din Prahova, Dan Cruceanu (medicinist), Ion Cârje (născut în Statele Unite), Prof. univ. Dumitru Gerota și alții...

Munca o făceam în schimbul de noapte la nivelarea vagoanelor ce se descărcau. Fiind singura brigadă de acest fel nu veneau controale noaptea, iar norma se făcea mai mult din condei. Timpul între garnituri îl petreceam "citind" pe cer constelațiile la indicatiile prof. Radu Ștefan, mare cunoscător al universului "neconcentrațional".

Dimineața cum sosem făceam o tură împreună cu Opris și Ludu pe la brigăzile de mecanici și construcții, unde eram ca la mine acasă, și de unde ne puneam la punct cu ultimele informații. Asta îl cam deranja pe Florescu că nu-i împărtășeam și lui, și exasperat într-o dimineață că nu mai avea oameni pentru trimitis la corvezi, când ne-a văzut venind prin spatele brigăzilor a strigat arătând cu degetul spre noi: Iată-i cum vin de la citirea gazetei de perete.

Am pândit când era singur în cămăruță și cu spatele la ușă i-am zis: Fi atent ce afirmatii faci. Eu te știu că esti informator "de la gazeta de pere" dar să ne faci rău prin alții să ști că dacă ni se întâmplă ceva o să ai probleme cu noi. Veziți de gamela ta cu mâncare și nu o mai mânca pe a altui. Fereste-te să faci rău.

De atunci s'a purtat ca un mielusel și noi am putut să continuăm a salva unii oameni: de exemplu prin relații am scos pe Cârje și a

fost repartizat la pietrari împreună cu Dumitru Mitran, pe Constantin Opriş și Eugen Ciiontea i-am dirijat spre mecanici, iar pe Ludu la zidări;

Prin Mai 1951 mergând cu Opriş să aducem hârdăul cu mâncare de la bucătărie, în același timp am văzut pe fostii studenți și colegi de partid, Mircea Selten și Nicolae-Fai Petreanu venind să ia mâncarea pentru brigada 13. Când ne-au văzut s-au făcut că fug bătănd pasul pe loc și ne-au spus mai mult șoptit: Feriți-vă de noi. Anunțați și prietenii.

De abia atunci ne-am pus problema că este ceva straniu la aceste brigăzi de studenți care după o zi de muncă veneau de pe santier, puneau păturile în geam și începeau acordeoanele să cânte.

Îi vedeam pe santiere muncind ca nebunii și alergând cu roaba după descărcare ca să fie umplută din nou, și repede.

La un moment dat au disărut de la Mamaia și s'a auzit că lucrează la fabrica de cărămidă de la Constanța.

Erau feriti să ia contact cu ceilalți și am auzit după aceea că dacă vreun prieten îi acosta, trebuiau imediat să se ducă

la brigadier și să declare discuția, și tot ce știu despre persoana respectivă.

În această vară 1951 s'a auzit că doctorul Ion Simionescu a fost mutat ca pedeapsă în brigăzile studentești deoarece ar fi comunicat vestea unui prieten, că în Franța venise la conducere Charles de Gaulle, veste lansată de Chirion prin informatorii lui ca să-l poată agăța pe doctor și să-l mute la studenți. Mai fusese dus acolo și comandorul Titus Ceaușu și Marin Pigișoi, acesta fiind cerut special lui Chirion de nepotul lui brigadier la "15" în H-asul studenților, ca să-l reducere, să-i scoată fumurile tărăniste din cap.

Am început să mai circule zvonuri de deținuți scosi noaptea din brigăzi și duși în aceste brigăzi studentești, unde erau torturați, printre ei putându-se afla numele lui Tudor Neamtu (avocat din Craiova, fiul presedintelui PNL de Dolj Constantin Neamtu - arestat și al Cellei Neamtu arestată în Aprilie 1951), Matei Hang (comerciant din Ardeal trimis apoi în lanțuri la Poarta Albă în Sept. 1952), Radu Ștefan (conferențiar universitar la Cluj), Ilie Popescu (din Pârcov-Buzău) și mulți alții printre care și cei din noaptea 21-Iunie 1951

La mijlocul lui Iunie a avut pe platoul de la Peninsula un meci de foot-ball între studenți și mecanici, la care asista și personalul administrativ cu Chirion și căp. Georgescu, o figură țigăneasă. Despre el se spune că nu a fost capabil pe teren prinderea grupului Susman de la Răchitele și nici să organizeze rețeaua informatorilor din sate, dezorganizând-o. Pentru aceasta a fost trimis în Dobrogea și numit comandant la Peninsula, unde a sugerat lui Chirion împușcarea lui Ion Dumitrache.

Eu la această dată reușisem să fiu detașat din brigada 6-a, ca dulgher. I-am atras atenția lui Iosif Florescu să nu se opună și el mi-a promis că mă va susține. În această postură, pentru că se interzisese circulația de la o brigadă la alta, umblam cu un fieres-trăuș pe mână, cu o teslă în mână la vedere și câteva cuie în buzunar. Răspundeam prompt la chemările de reparații în barăci unde eram solicitat după un plan aranjat cu prietenii, pentru a-i ține la curent cu noutățile politice.

Aproximativ la acea dată lucra la Mamaia brigada lui Gheorghe Subțirică (hoț de buzunare din Constanta) și avea ca pontator pe Lie Pompiliu (cunoscut tortionar al lui Turcanu și fiul unui protopop din Făgăraș). În această brigadă, pe santier a avut loc un incident provocat de acest pontator care tortura brigada.

După masa de prinz pontatorul a început să strige să se grăbească, că nu-și fac norma având numai 11 ture de vagoneti descărcate.

În realitate se lucra la cea de a 13-a tură.
 Țăranul Gheorghe Șandru de pe Târnave l-a contrazis spunându-i că deja s-au dus 12 ture. Infuriat Lie i-a strigat, vrei să mă înșeli cum ai înșelat poporul muncitor afară?

După ce a încercat să-i intimideze pe ceilalți batjocorindu-i, tot nea Șandru i-a răspuns, poate e a 10-a domnul pontator.

Lie Pompiliu s'a răsucit și i-a dat o palmă puternică peste față, la care badea Șandru a ridicat lopata și i-a trântit-o în cap pontatorului care a căzut grămadă și Țăranul i-a pus piciorul pe piept și i-a strigat:

-Cum îndrăznești să dai în mine curvă de om, eu care am 4 copii mai mari ca tine?! Acum ți-o suna ceasu...!

N'a mai apucat să lovească a doua oară că s'a auzit comanda șefului de escortă: Staaaai culcat. Toată lumea la pământ.

Au tăcânit pentru a doua oară automatele (după Cosereanu)...

Când au intrat pe poartă Lie Pompiliu a intrat fuga la Chirion raportându-i versiunea lui. Chirion a venit și la luat pe Gheorghe Șandru și bătut bine, l-a aruncat în carceră pentru o săptămână...

(Toată scena de pe santier și cea din noaptea "Sf. Bartolomeu" este descrisă amănunțit de martorul ocular și el devenit victimă Vasile Gurău în vol. II din "Zămbet printre lacrimi")

BARBARIA DIN NOAPTEA 21/22 Iunie 1951

După stingere a venit Bogdănescu și după listă a strigat:

Anghel Tudor, Bătrânu Teodor, Dobre Ion, Oniga, Secui Ion, Gurău Vasile....., Diaconu Gheorghe (avocat din Galați), în total 18 victime adunați și din alte brigăzi.

A ținut să vină Chirion să-i treacă în revistă înainte de a începe o bătaie organizată din partea a circa 80 de studenți care s'au repezit asupra lor. Tipetele și urlătele se amestecau cu ordinele lovește, trageți și după un timp nemăsurat se auzea comanda: înțetărea. O echipă de medicinisti condusă de Anton-Toni Nisipeanu trecea și-i le spăla capetele și fețele de sânge. Și iar executarea... După 3-4 reprize a deschis ușa brigadierul Grama, care a strigat ..liniste: să intre Șandru.

Și a intrat bietul Țăran ținut de mâini de Lie Pompiliu și Enăchescu Simion-Sică, scotând un urlet, ca de fiară înjunghiată, ce a cutremurat baraca. Ca un stol de ulii, studenții s'au repezit asupra celui nou venit.

Hoarda retrăgându-se la comandă, au lăsat să se vadă un morman de zdrente înroșite, acoperind un trup, dezgolit din care șiroia sânge, și zăcând spasmodic.

Și iarăși s-a început "activitatea" cu cei dați "uitării" pentru o clipă. Și după noi reprize au fost aruncați unul peste altul într'un ungher al brigăzii 13.

Când s'a dat deșteptare, studenții i-au luat pe sus și scotându-i afară i-au aruncat la colțul barăcii.

În halul acesta, sprijiniți de colegii lor, au fost scoși pe șantier unde au zăcut.

De reținut este faptul că în noaptea aceea se împlineau 10 ani de când s'a dat comanda: VĂ ORDON TRECETI PRUTUL.

Despre Gheorghe Șandru, Țăranul din Vintul Mare de pe Târnave nu s'a mai auzit, dar despre doi din cei patru copii ai moșului, ajuși campioni naționali la ciclism, s'a vorbit mult.

UN ALT ASASINAT: doctorul Ion SIMIONESCU

Tot în aceste brigăzi de călăi erau torturați noaptea de noaptea alți deținuți ce le puteau fi părinți. Așa a fost cazul renumitului doctor, șeful generației 1922 care fusese ministru subsecretar de Stat al Sănătății și Ocrotirilor sociale în 1940.

Bătut, cu coastele rupte, a fost adus la disperare. La lucrul de la Fabrica Căramidărie avea, tot timpul, un student în "coasta" lui până încărca roaba și mergea cu el, cu o roabă alături până la descărcare sfătuiindu-l, dă-i mai repede.

Pe 12 Iulie 1951 umbra lui, pe nume Mircea Cojocaru l-a însoțit până pe la amiază. Doctorul a lăsat roaba în hală și a plecat la W.C. Cojocaru după el. Doctorul a intrat în cabină, Cojocaru și el în cea alăturată. Dar în timp ce el închidea ușa, doctorul o deschidea pe a lui și ieșea. Cojocaru nu avea nevoie să meargă la W.C. dar avea sarcina să nu-l scape o clipă de sub priviri.

Cojocaru sta în picioare în cabină ca să-și termine doctorul necesitățile. În același timp doctorul ieșit mergea liniștit spre saștinelă. Nu se știe dacă l-a somat să se oprească, dar s'a auzit răfala puștii mitralieră.

Speriat Cojocaru a ieșit din cabină și a văzut pe doctor căzut.

Asa a murit doctorul Ion Simionescu, fala chirurgiei românești, răpus de un glonte comandat de călăii neamului.

Mircea Cojocaru, student din com. Tepeș Vodă, de lângă Medgidia județul Constanța, mi-a făcut această declarație mie. Mi-a mai spus că s'a dus și i-a relatat și fiului, această poveste, ca fiind ultimul din anturajul doctorului Ion SIMIONESCU.

A fost dus și aruncat într'o groapă din cimitirul de la Valea Neagră.

Când la începutul lui August 1951 fiul cu mama au venit să aducă un pachet și să stea de vorbă cu tată și soțul, călăul comandant Georgescu s-a adresat fiului:

"Cred că înțelegi, tatăl dumitale a murit, să nu faci scandal că te arestez"....

Lagărul de exterminare era răvășit după această escaladă a crimelor începută cu Mircea Magearu, Ion Dumitrache și acum Ion Simionescu, toate în decurs de 9 luni. În această situație am discutat cu Constantin Ionășcu (student din Tepeș Vodă) și am hotărât să comunicăm afară, chiar în străinătate. El fiind Dobrogean și lucrând la construcții, în legătură cu civili a găsit soluția. Eu am făcut o relatare a crimelor săvârșite, a torturilor din lagărul de exterminare cu numele victimilor și a călăilor, comandanți și brigatieri.

Constantin Ionășcu a transmis-o. Nu l-am întrebat prin cine. Spre sfârșitul lui Iulie un diriginte de santier, nea Sârbu, care ne ținea la curent cu ziarele, mi-a spus puțin emoționat: Ce se întâmplă la dumneavoastră la Peninsula că aseară a anunțat radio Ancara că au fost împușcați oameni și alții sunt torturați.

Da, este adevărat i-am spus. Deci am avut o confirmare și mai mult o satisfacție că afară s'a aflat. Datorie împlinită.

SEMNE INCURAJATOARE

Prin luna August spre sfârșit, au venit câțiva ofiteri superiori de la Ministerul de Interne și au anchetat pe unii din brigazile studentesti.

Oupă jumătatea lui Septembrie 1951 la Peninsula au fost scoși și puși în lanțuri la picioare: Ion Bogdănescu, Ion Madan, Octavian Grama, Mihai Livinschi, Simion-Sică Enăchescu, Ion-Pill Lupașcu, Dănilă Laitin, Petre Paul, Constantin Cojocaru, Ardeleanu.

Nu s'a aflat destinația unde au fost trimisi. După mult timp s'a aflat că au ajuns la Aiud și au fost puși sefi pe la atelier, să dirijeze munca forțată.

Tot în acel an 1951 pe la 10 Decembrie au plecat și de la Gher-

la altii în frunte cu Turcanu spre locuri necunoscute atunci, dar pe parcurs s'a aflat că sunt în anchetă la Ploiești...

Comandantul Georgescu a fost înlocuit cu Lazăr Tiberiu, șofer, renumit prin atrocitățile de la Gherla și Făgăraș. Dar venea cu noi dispoziții de comportament.

A desființat brigăzile studentesti pe care i-a înprăstiat prin celelalte brigăzi, a format două brigăzi de munci ușoare pentru cei bolnavi, trimițându-i să lucreze la grădina "K 1" și K 2.

A anunțat că s'a interzis bătaia și a menționat, numai eu am voie să bat."

Vroia să mențină disciplina și obisnuia să facă instructie pe platou cu brigăzile, mai ales cu cei de la constructii, punându-i să facă "broasca", culcări, să se călărească unul pe altul...

Chirion continua să-si mențină cu greutate rețeaua informativă și cei din biroul tehnic găsiseră soluția să afle ce tot raporta el la Directia generală, în fiecare luni dimineața.

Ingenioși și curajoși au recurs la punerea în masina de scris a unui indigou nou în fiecare luni. După aceea îl scoteau și descifrau cele raportate. Biroul tehnic întotdeauna la curent cu subtemățiile politicului.

În restructurările făcute după desființarea brigăzilor studentesti am fost repartizat cu o parte din colegii de la Iosif Florescu la un nou brigadier, Lie Pompiliu care avea ca pontator pe Emil Sebesan, amândoi crescuți în pepiniera lui Turcanu, trimiși lui Bogdănescu ca oameni "tari" de mână și rămași în continuare după plecarea călăilor. Dar nu se vindecaseră.

Eu, care la Florescu eram numai cu masa și casa, acum la reorganizare nu mi s-a mai dat voie să fiu detașat.

Le a instaurat un regim de militărie amestecându-ne pe cei vreo 30 de intelectuali cu țaranii ca să introducă... lupta de clasă. Până și la dormit pe priciuri s'a amestecat cu duritate.

Nu admitea să fie vreunul care să nu-si facă norma și ni se adresa autoritar cu "mă" căutând să ne înjosească.

De la început le-am spus colegilor de echipă de la descărcări să nu conteze pe mine că eu fac cât pot fiind bolnav, spunându-le că prin ce voi realiza fac cu mult peste acoperirea chetuelilor pentru intretinerea mea forțată, de nevinovat.

I s'a raportat de colegi, spunându-le să o facă, ca să nu fie învinuiri de neîndeplinire din cauza mea.

Anunțat de atitudinea mea, lie Pompiliu a venit și mi s'a pironit în față adesându-mi-se:

-Mă, tu crezi că-ți bati joc de muncăoamenilor și a statului care te-a trimis aici să te reeduci?

-Cu "mă" să vorbești lui Mă'ta și lui ta'tu!, i-am răspuns pe acelaș ton, ridicându-mă și făcând un pas spre el.

Cei prezenti îngălbeniseră. Era la trei zile după instaurarea teroarei în brigadă. Prin nu știu ce minune brigadierul a făcut stânga'n prejuri și a plecat.

Din ziua aceea n'am mai participat la împărțirea productiei unde Sebesan pe principiu de a învrăbi pe oameni între ei, chema pe oameni din echipă, le spunea cât a iesit din măsurătorile lui și i puneia să-si împartă "productia" după cum socoteste că a muncit față de colegul de lopată alăturat. Era un procedeu diabolic de a creea animozități între oameni, că pe această bază se aproba și vorbitor, și pachet, poate și ceva bani pentru cumpărat de la punctul alimentară. Eu le-am spus că nu mă interesează și n'am discutat împărțirea muncii, și le-o ofer și pe a mea.

Vreo zece zile oamenilor le-a fost frică să mai discute cu mine. Cu unii eram prieten și le înțelegeam teama. Unul, Grigore Ludu

care dorme alături de mine, noaptea a pus pătura în cap și mi-a spus să nu mă supăr că oamenii nu vorbesc de teama brigadierului, care i-a avertizat. Le-am spus că situația o să se îmbunătățească,

Pentru a nu le crea dificultăți, îi evitam și eu. Starea de tensiune creștea. Ca pedeapsă mi s'a redus rația de pâine.

Intr'o seară lucram de noapte la nivelările de la "Mustața"^{unde} sau sosit 4 garnituri de tren cu materiale de carieră și platforma se lățise. Eram foarte slăbit. Am simțit o moleșală, ochii mi s-au împienjenit și am căzut pe șina de cale ferată.

M-am trezit târziu de un picior de Lie Pompiliu. Cu ultimile puteri am sărit în picioare și m-am repezit spre el. A rut-o la fugă pe pantă și nu s'a oprit până la cordonul de pază.

-Când nu mai poate omul, îl tratezi ca pe un animal? și i-am strigat în continuare -vino încoace să discutăm!

M'am așezat pe un bolovan și n'am mai lucrat, iar el n'a mai urcat la discuție. A doua zi când am ajuns la lagăr am declarat greva foamei și a lucrului până la venirea procurorului.

Am fost dus la carceră. Era sfârșit de Noiembrie și vântul sufla de te îngheța. Colegii se îngrijeau de mine. Am ieșit îmbrăcat cu pulovăr, căciulă și eram chiar alimentat cu pâine și slănină. Nu mi-au lipsit nici stirile din colonie sau de afară, cu încurajarea că se gândesc la aranjarea situației. După o săptămână am fost scos și dus la dormitor. Brigada era pe santier.

A venit un deținut trimis să merg până la primul brigadier Cujbă. M-a băgat în camera lui și mi-a înmănat un pachet de vreo 3 kg spunându-mi: Duminică a venit mama dumitale de la Craiova și n'a fost posibil să te scot de la carceră. Singurul lucru ce am putut face a fost să iau acest pachet și te rog să nu spui nimănui.

Amintire dureroasă. Nu o mai văzusem pe mama din Aug. 1948 când m-am întors din Banat. De data aceasta făcuse dânsa 500 km. ca să mă vadă și plecase îndurerată. În pachet am găsit o găină friptă și un cozonac, și acesta a fost singurul pachet ce l-am primit la Canal.

Pe la prânz a venit brigadierul Pop Dumitru (un maramureșean analfabet) și m-a luat cu tot bagajul spunându-mi că a primit repartiție să mă ia la el în brigada care era în acelas "H".

Seara după ce s'a servit masa, toți intelectuali din brigada lui Lie Pompiliu au fost aduși și ei în această brigadă, vreo 25. Bucuria a fost mare că se reușise salvarea din ghiarele călăului. Aici era o atmosferă, de prietenie și înțelegere. Desi declarasem că nu mai lucrez, insistențele celor salvați și a amicilor de la construcții că se vor aranja lucrurile, m-au făcut să-mi schimb hotărârea. Suferința făcuse să se creeze un fel de mafie a celor de bună credință pentru a se rezista împotriva persecuțiilor.

Pe santier se lucra la spart piatră și eu nu m-am angajat nici unui grup ca să nu le creez probleme cu norma, deși mai multi mă solicitau.

La un moment dat s-a apropiat de mine o figură distinsă cam la 50 de ani și mi-a zis să lucrez cu el. I-am spus că nu pot să-mi îndeplinesc norma și nu vreau să fiu asasinul năzuințelor mele, și să suferă și alții din cauza mea.

-Fiți liniștit, că aici te vei simți ca între frați și nimeni nu va reproșa niciodată nimic.

Cel care-mi vorbise era profesorul universitar Victor Jinga, rectorul Academiei comerciale. Era și fruntas al PNT, fost ministru, cu lucrări deosebite pe plan economic și pe plan internațional. Imediat ne-am găsit cunoștințe comune. O mătușe de-a lui împreună cu generalul Cicerone Săndulescu cununaseră pe părinții mei.

Brigadierul Pop Dumitru văzându-ne că discutăm ca doi vechi amici i-a făcut semn să meragă până la el. După ce au discutat a venit la mine, lângă grămada de piatră pe care o spărgeam și mi-a spus că brigadierul l-a rugat să-mi spună că nu m-a dat la el ca să mă supravegheze, că știe că sunt bolnav și nu-mi pretinde normă, îmi dă și scrisoare și supliment, numai "să nu mă iau cu el în gură că nu știe ce să-mi răspundă". Dacă voi avea vreo problemă să i-o comunic și el o va rezolva.

N-am profitat de înțelegerea brigadierului. Din moment ce el înțelegea să se comporte ca un adevărat deținut politic și nu forța oamenii, sau nu-i pedepsea, nu aveam de ce să mă plâng.

Deși făceam casă bună cu profesorul Jinga, aveam ce să discutăm, prietenii de la construcții au aranjat ca la începutul anului să fiu trecut în brigada plutonierului Lisnic, o trambulină pentru a mă scoate la construcții. Din această brigadă se dădeau zilnic ajutoare la muncile necalificate ale -Construcțiilor- și aceștia îi foloseau după cum aveau nevoie.

Înainte de a încheia anul este o datorie de a arunca o privire asupra victimelor exterminate din cauza abuzurilor administrației, în afară de cei amintiți: Ion Dumitrache și Ion Simionescu care prin sacrificiul vieții lor au adus o înbunătățire pentru ceilalți.

Ca un omagiu amintesc pe: Anton Florea din Lupeni mort pe 21-01-1951, Emil Școlăreanu din Bucecea mort pe 21-06-1951; Gheorghe Ardei țaran din Domnești-Argeș mort pe 15-10-1951; Virgil Neagoe din Sita Buzăului mort pe 3-10-1951; Petre VALCU din com. Paștelimonni de Jos mort pe 31-10-1951; Manole Farcaș din com. Cămpeni mort pe 2-11-1951; Gheorghe Buduleanu un tânăr din Vama Buzăului mort pe 19-11-1951 și mulți alții...

În cursul anului ne-au parvenit vesti despre ciocnirea dintre securitate și grupul partizanilor din muntii Arnota, când în ziua de Paști au fost împușcați Anghel Nicolae, Huțan Ion, Bencescu Nicolae, Pavel Ion, Opreșescu Mișu, Cetățeanu Ion...

Un grup numeros de Bănăteni care au venit din Banat și lucrau la Pietrari povesteau despre luptele partizanilor din Semenici în care au fost ucisii unii la Pietrele Albe, alții în apropiere de Cornereva unde a căzut colonelul Ion Uță, și legați de aceste lupte au fost arestați cu sutele și în procesul înscenat au fost executati la Pădurea Verde de la Timisoara 7-8 partizani. Cel care a judecat și a dat zeci de mii de ani condamnare, judecătorul Mihai Ștefănescu a fost și el condamnat de stăpânii lui și a ajuns la Peninsula în mijlocul victimelor.

Țăranul Laslo Aron din satul Benic, com. Galda de Jos, care lucra zidar în brigada lui Petrini, arestat cu lotul Nicolae Dabija, ne povestit despre partizanii de la Muntele Mare, despre cei împușcați în luptă pe 9 Martie, despre lupta de la Mesența unde "mamei" Silvia i s'a distrus casa în care se adăpostiseră doi partizani și despre un maior Emil Oniga pe care securitatea l-a infiltrat în grup reușind să afle locul și efectivul ca să se poată da asaltul. După ce s-au folosit de maior l-au condamnat și ajunsese și el la Peninsula, cu mulți din acest grup, ce a plătit cu mulți morți curajul de a se ridica împotriva comunismului. La Peninsula Oniga era ocultat de cunoscuți ca un ciumat.

Ceiaze auzisem înainte de arestare aici se confirma. Lucram alături cu victime ce se răsuciseră împotriva colectivizării din 1949 în județele Arad și Bihor, sau cu liceienii din grupul fraților Popsa din Maramureș. Surpriza am avut-o cu Cornel Călin de la Siliștea Vlașca, din comuna alăturată Puranilor, unde am avut cateodru povestind că țărani, la mai puțin de un an dela arestarea mea, s-au răsucit împreună cu satele din jur, pe 7-07-1950, împotriva colectivizării. Gutezanta au plătit-o cu 4 morți și peste 60 arestați și deportați.